

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE

A. SHRUTÍ ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY RIA

1. Základní identifikační údaje	
NÁZEV NÁVRHU: Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů	
Zpracovatel / zástupce předkladatele: Ministerstvo obrany	Předpokládaný termín nabytí účinnosti, v případě dělené účinnosti rozveďte 07. 2022
Implementace práva EU: Ne	
2. CÍL NÁVRHU ZÁKONA	
Základním cílem návrhu zákona je stanovení nové součásti existujícího systému přípravy občanů k obraně státu, a to zájmové přípravy občanů k obraně státu, která bude prováděna na základě Ministerstvem obrany akreditovaných programů rovněž jím akreditovanými brannými subjekty definovanými návrhem zákona. Pro zájmovou přípravu občanů k obraně státu platí – shodně jako pro celý komplex přípravy občanů k obraně státu – že bude prováděna na základě dobrovolnosti, v míru, a to výhradně mimo institut dobrovolného převzetí výkonu branné povinnosti. Systém má přispět k vytvoření institucionálního vztahu mezi státem a stanovenými právníckými osobami, které se již podle současného znění zákona č. 222/1999 Sb. na přípravě občanů k obraně státu podle svého účelu a poslání v součinnosti s územními samosprávnými celky podílejí (spolky, církve, náboženské společnosti a další právnícké osoby). Cílem návrhu zákona je proto vytvoření systému vzájemně prospěšné spolupráce a širší podpory uvedeným právníckým osobám, pokud jsou založeny za jiným účelem než dosažení zisku (branné subjekty), které se do něj dobrovolně přihlásí. Po udělení akreditace ze strany Ministerstva obrany budou tyto branné subjekty v různé míře a za dodržení stanovených podmínek provádět výše uvedenou zájmovou přípravu občanů k obraně státu. Návrh zákona počítá s možností poskytování finanční podpory i podpory materiální, metodické a jiné. Přidanou hodnotou předmětného systému je jeho systematickost, koncepčnost, dlouhodobost a možnost pravidelného ověřování výsledků. Navrhovaná změna zákona zároveň přispěje k posílení vazby mezi státem a jeho občany a k vytvoření podmínek pro naplnění práva občanů České republiky se do přípravy k obraně státu v míru dobrovolně zapojit.	

Návrh zákona předpokládá vytvoření informačního zázemí (rejstřík branných subjektů), využitelného nejenom k zajištění chodu zmíněného systému v míru, ale také jeho využití pro potřeby vojenské evidence, resp. registru výkonu branné povinnosti jako její součásti, vedené za účelem zajišťování obrany České republiky v souladu s § 31 a následujících zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů, a to výhradně po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Tento postup umožní přihlédnout k schopnostem, znalostem a dovednostem občanů České republiky, kteří se dobrovolně připravovali k obraně státu cestou branných subjektů, při odvodním řízení, a to nikoliv jako jejich primární předurčení pro povolání k odvodnímu řízení, ale jako zohlednění příslušných informací pro zařazení odvedené osoby k plnění úkolů ozbrojených sil na místa, kde bude nabytých dovedností a znalostí účelně využito ve prospěch zajišťování obrany státu.

Cílevědomá spolupráce Ministerstva obrany se subjekty, jejichž předmětem činnosti jsou branné činnosti (v návrhu zákona branná činnost definována jako tělovýchovná, sportovní, pohybová, technická a jakákoliv další činnost spojená s branností a s přípravou občanů k obraně státu, jejíž pomocí se upevňuje, udržuje nebo zvyšuje fyzická zdatnost nebo psychická odolnost občanů a udržují nebo zvyšují jejich znalosti, odborné vědomosti, dovednosti a návyky využitelné při zajišťování obrany státu), by měla přispět ke zvýšení osobní odolnosti členů těchto subjektů a jejich připravenosti nejenom k řešení krizových situací souvisejících se zajišťováním obrany státu, ale také k jejich připravenosti na zvládání běžných životních situací i nevojenských událostí a krizových situací. Zároveň by měla přispět ke zvyšování jejich fyzické připravenosti. Oba tyto aspekty mohou pozitivně ovlivňovat jak kvalitu života jedince, tak celé společnosti.

3. AGREGOVANÉ DOPADY NÁVRHU ZÁKONA

3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ano

Návrh zákona předpokládá dopady na státní rozpočet s tím, že předpokládané výdaje v celkové výši cca 275 mil. Kč budou hrazeny výlučně z rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany, ostatním orgánům státní správy nevzniknou náklady nad rámec stávajícího rozpočtu jednotlivých rozpočtových kapitol.

Vytvoření a provoz zastřešujícího organizačního celku Ministerstva obrany zajišťujícího zájmovou přípravu občanů k obraně státu bude po nabytí účinnosti návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 222/1999 Sb. vyžadovat vyčlenění finančních prostředků v rozpočtu rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany ve výši přibližně 200 mil. Kč ročně, a to bez požadavků na dodatečné navýšení rozpočtu této kapitoly nad stanovený limit výdajů. Tato částka zahrnuje personální, materiální a technické zajištění v ústředí i na všech krajských vojenských velitelstvích, vytvoření odpovídajícího informačního systému, poskytování dotací na provedení programu zájmové přípravy občanů k obraně státu nebo dotací na činnost nebo na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku.

Vyčlenění odpovídajících finančních prostředků je zásadním předpokladem dosažení účelu návrhu zákona, a to jednak pro vytvoření požadovaného zázemí zajišťování jednotlivých činností, jejich koordinace a sledování jejich účinnosti, ale také pro

potřebnou motivaci spolupracujících branných subjektů. Podrobnější informace jsou uvedeny v části 1. 7. důvodové zprávy.

Záměr financování zájmové přípravy občanů k obraně státu je uveden v Koncepci přípravy občanů k obraně státu 2019-2024, kterou svým usnesením ze dne 1. dubna 2019 č. 220 schválila vláda České republiky. V této souvislosti obdržel ministr obrany úkol po nabytí účinnosti zákona řešícího zájmovou přípravu občanů k obraně státu „Vyčlenit finanční prostředky ve výši 200 mil. Kč ročně v rozpočtu kapitoly 307 - Ministerstvo obrany na pokrytí výdajů na vytvoření systému včetně zřízení a provozu zastřešujícího organizačního celku zajišťujícího zájmovou přípravu občanů k obraně státu v míru mimo výkon branné povinnosti, a to bez požadavků na dodatečné navýšení rozpočtu této kapitoly nad stanovený limit výdajů“.

Finanční náklady na zajištění zájmové přípravy občanů k obraně státu cestou branných subjektů na úrovni územní samosprávy budou hrazeny z prostředků vyčleněných na výkon státní správy v přenesené působnosti v rámci územních rozpočtů územních samosprávných celků. Předpokládá se dílčí navýšení příspěvku na přenesený výkon státní správy územními samosprávnými celky tak, aby byly pokryty náklady na výkon agendy těchto celků stanovené regulací. Dle předběžných propočtů se v případě přijetí navrženého znění bude jednat o částku cca 75 mil. Kč ročně. Výdaje na přenesený výkon státní správy budou po schválení návrhu zákona zajištěny z rozpočtové kapitoly 307 Ministerstvo obrany, kdy bude v rámci přípravy návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na daný rozpočtový rok realizováno snížení limitů celkových výdajů kapitoly 307 Ministerstvo obrany stanovených pro sestavení návrhu státního rozpočtu a střednědobého výhledu ve výši odsouhlasené částky na přenesený výkon státní správy ve prospěch kapitoly Všeobecná pokladní správa, a to jako trvalá změna.

3.2 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR: Ne

3.3 Dopady na podnikatelské prostředí: Ano

Negativní dopady na podnikatelské prostředí se po nabytí účinnosti návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 222/1999 Sb., nepředpokládají. Naopak, pro podnikatelské prostředí může zavedení systému znamenat příležitost pro dodávky materiálu, vybavení a služeb pro branné subjekty, využitelných pro zájmovou přípravu občanů k obraně státu. Bude se jednat o lékárničky, pomůcky pro nácvik poskytování první pomoci, mapy, buzoly, zbraně a střelivo, a to jak klasické tak airsoftové, stany, státní symboly, prezentační techniku, sportovní náradí a náčiní, přenosné radiostanice, svítilny, propagační materiály, výukové materiály v tištěné i elektronické podobě, tiskové služby, pronájem prostor apod.

Předpokládá se, že se programy zájmové přípravy občanů k obraně státu budou odehrávat převážně jako volnočasové aktivity, přesto bude zřejmě v některých případech žádoucí, tam, kde to bude možné, zohlednit účast zaměstnanců v těchto aktivitách, například cestou jiného rozvržení pracovní doby.

Právní úprava dále stanovuje, že lektorovi provádějícímu program zájmové přípravy občanů k obraně státu bude za tuto činnost příslušet pracovní nebo služební volno v nezbytně nutném rozsahu.

3.4 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje): Ano

Návrh zákona předpokládá úzkou spolupráci s orgány územních samosprávných celků na úrovni jednotlivých krajů a obcí s rozšířenou působností. Návrh v § 7 písm. g), § 7a písm. j) a § 8 písm. f) stanovuje krajským úřadům, obecním úřadům obcí s rozšířenou působností a obecním úřadům povinnost „vytvářet podmínky pro činnost branných subjektů“. V praxi se bude jednat o nefinanční podporu, jakou je např. společenská podpora, zveřejňování informací nebo udělení záštity. Toto ustanovení nezakládá krajským úřadům povinnost činnost branných subjektů podporovat finančně, ani povinnost se na dotacích poskytovaných Ministerstvem obrany administrativně podílet. Žádosti o finanční podporu adresované krajským úřadům budou i nadále krajskými úřady posuzovány individuálně.

Ministerstvo obrany bude orgánům územních samosprávných celků poskytovat metodickou pomoc při podpoře zájmové přípravy občanů k obraně státu, a to zejména cestou personálně posílených krajských vojenských velitelství.

Všem orgánům územních samosprávných celků budou k dispozici informace zveřejněné na internetovém portálu Ministerstva obrany, včetně metodických a jiných využitelných dokumentů, formulářů, pomůcek apod. Na tomto webu, stejně jako na internetových stránkách jednotlivých krajských vojenských velitelství případně vojenských útvarů a zařízení bude pro potřeby územních samosprávných celků trvale dostupná aktuální nabídka na využití věcného nebo personálního zázemí Ministerstva obrany.

Jak je uvedeno v kapitole 3.1, finanční náklady na zajištění zájmové přípravy občanů k obraně státu cestou branných subjektů na úrovni územní samosprávy budou hrazeny z prostředků vyčleněných na výkon přenesené působnosti.

3.5 Sociální dopady: Ano

Návrh zákona má všechny předpoklady k vyvolání příznivých sociálních dopadů. Navrhované řešení směřuje k celkovému posílení sociálních vazeb cestou vnímání odpovědnosti občana za obranu státu, za bezpečnost svých spoluobčanů, svých blízkých a rodiny.

Z pohledů sociálních dopadů je pozitivně hodnocen rovněž potenciál, který návrh nabízí pro vytváření mezigeneračních vazeb. Programy přípravy občanů k obraně jsou zaměřeny na všechny věkové skupiny občanů, přičemž řada z nich přímo předpokládá zapojení různých generačních skupin ve společné přípravě.

Další pozitivní efekt může přinést zaměření na pohybovou gramotnost občanů a zvyšování jejich fyzické a další odolnosti, což je předpokladem pro individuální nebo kolektivní aktivity sportovního zaměření.

Součástí přípravy občanů k obraně státu bude kromě praktického výcviku a odborných zaměstnání také řada teoretických přednášek všeobecně-vzdělávacího charakteru s mravním účinkem (historie, vlastenectví apod.), které v konečném důsledku mohou přispět k návratu skutečných hodnot do každodenního života, k úctě člověka k sobě samému i k druhým, k hrdosti k této zemi a její historii.

V neposlední řadě nabízí zájmová příprava občanů k obraně státu možnost příležitostného uplatňování vojáků po ukončení služebního poměru v rámci aktivit jednotlivých subjektů.

3.6 Dopady na spotřebitele: Ne

3.7 Dopady na životní prostředí: Ne

Navrhovaná právní úprava není vzhledem k předmětu jí navrhované regulace způsobila vyvolat dopady do životního prostředí.

3.8 Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Ne

Předkladatel v platném znění novelizovaného zákona neidentifikoval přímá rizika porušení práva na rovné zacházení a zákazu diskriminace, která by bylo nezbytné navrhovanou novelizací zákona odstranit. Předkladatel pro případ dodatečného výskytu takových rizik disponuje vnitřními předpisy, které obsahují dostatečné kontrolní mechanismy k zamezení případné diskriminaci či porušení práva na rovné zacházení.

3.9 Dopady na výkon státní statistické služby: Ne

3.10 Korupční rizika: Ano

Navrhovaná regulace aplikačně představuje jistou zvýšenou míru korupčního rizika, a to vzhledem k navrhovanému systému podpor programů zájmové přípravy občanů k obraně státu a věcného zázemí branných subjektů, jež by mělo sloužit k zajišťování těchto programů (finanční podpora formou dotací na provedení programu zájmové přípravy občanů k obraně státu, na činnost branného subjektu nebo na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného nebo nehmotného dlouhodobého majetku branného subjektu). Míra tohoto rizika je srovnatelná se všemi obdobnými případy poskytování dotací a příspěvků ze státního rozpočtu. Rizikovou oblast v tomto případě tedy představuje jak samotná akreditace branného subjektu, tak akreditace jím navrhovaného programu zájmové přípravy občanů k obraně státu.

Míru těchto rizik lze realizačně označit za minimální, a to především s přihlédnutím k již existujícím, dlouhodobě působícím a efektivním opatřením, které pro obdobné případy využívá Ministerstvo obrany na základě svých organizačních opatření a systému vnitřních předpisů. Systém účinného nastavení a vysoké míry kontrolovatelnosti jednotlivých úkonů souvisejících s rozhodováním o poskytování dotací je natolik účinný, že v praxi Ministerstva obrany v dané oblasti zcela minimalizuje případné využití korupce.

Dalším (veřejným) kontrolním opatřením ve vztahu k podpoře akreditovaných programů zájmové přípravy občanů k obraně státu bude skutečnost, že rozhodná data o akreditacích a poskytování podpor budou vedena ve veřejné části rejstříku branných subjektů a tudíž transparentní a veřejně kontrolovatelná.

3.11 Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Ano

Předložený návrh právní úpravy předpokládá pozitivní dopad na oblast bezpečnosti a zajišťování obrany státu tím, že vytvoří podmínky a umožní občanům České republiky dobrovolně zapojit se do systematické zájmové přípravy k obraně státu v míru organizované a prováděné brannými subjekty.

Návrh zákona deklaruje zájem Ministerstva obrany vůči veřejnosti o spolupráci na přípravě a zajišťování obrany státu s vybranými subjekty (branné subjekty), zároveň tyto subjekty a jejich členskou základnu, ale také ostatní občany, k takovéto spolupráci motivuje. Současné zákonné podmínky forem spolupráce v oblasti přípravy občanů k obraně státu se ukázaly jako nedostatečné.

Uvedené řešení vychází z obecně známé zásady, že nedílnou součástí každého odpovědného vztahu je prevence, předcházení škodlivým situacím, nezanedbání přípravy a zabránění vzniku nevratných škodlivých jevů.

Míra připravenosti České republiky na řešení situací souvisejících se zajišťováním bezpečnosti a obrany státu je přímo úměrná schopnosti jejich občanů nezmařit vynaložené úsilí nasazených prvků bezpečnostního systému České republiky zmatečným jednáním a naopak podpořit tyto prvky odpovědným chováním a příležitostným převzetím dílčích úkolů. Předpokládá se, že občané připravovaní k obraně státu v duchu návrhu zákona prostřednictvím branných subjektů budou touto dovedností a schopností disponovat.

B. ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE

1. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ A CÍLE

1.1. Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

1.2. Definice problému

Aktuální právní řád v plné míře nezohledňuje potřeby státu při provádění zájmové přípravy občanů k obraně státu v míru jinak, než cestou institutu převzetí výkonu branné povinnosti dle § 3 až 5a zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Podle tohoto zákona může občan České republiky mimo stav ohrožení státu nebo mimo válečný stav dobrovolně převzít výkon branné povinnosti, pokud požádá o povolání do služebního poměru vojáka z povolání, o zařazení do aktivní zálohy nebo o účast na vojenském cvičení.

Právní předpisy však v plné míře nevytvářejí podmínky pro naplnění práva občanů se dobrovolně zapojit do přípravy k obraně státu bez využití zmiňovaného institutu dobrovolného převzetí výkonu branné povinnosti.

Výsledky analýz systematicky a průběžně prováděných Ministerstvem obrany ukazují, že stát nedostatečně podchycuje a využívá zájem občanů, kteří cítí odpovědnost za jeho bezpečnost a obranu, mají předpoklady k plnění úkolů ozbrojených sil České republiky, chtěli by se na ně připravovat, ale nepovažují za nutné nebo vysloveně odmítají pro tyto účely dobrovolně převzít výkon branné povinnosti. Přitom se jedná o poměrně početnou skupinu

občanů všech věkových kategorií napříč profesním spektrem, disponujících různorodými využitelnými znalostmi, dovednostmi a kompetencemi.

Stávající nabídka velmi obecně deklarovaná zákonem č. 222/1999 Sb. není právníckými osobami ani samotnými občany dostatečně využívána. Jedním z důvodů je absence systému umožňujícího zapojení občanů do přípravy občanů k obraně státu v míru prostřednictvím právníckých osob, založených za jiným účelem než dosažení zisku, jejichž předmět činnosti zahrnuje branné činnosti. Jedná se o činnosti využitelné pro zajišťování obrany státu, a to zejména zdravotní péči a první pomoc, sebeobranu, parašutismus, radioamatérství, kynologii, střelecké sporty, potápění, orientaci v terénu, práci s mapou, letecké sporty, modelářství a motorismus (řidičské dovednosti i technické aspekty).

V rozporu s Obrannou strategií České republiky, která byla schválena usnesením vlády České republiky ze dne 13. března 2017 č. 194, nebyl doposud vytvořen příznivý právní rámec a nejsou nabízeny ani reálné příležitosti pro přípravu občanů na plnění povinností v rámci obranných aktivit.

O tomto stavu byla informována vláda České republiky, která svým usnesením ze dne 5. června 2017 č. 431 uložila ministru obrany vypracovat a vládě do 31. srpna 2017 předložit návrh věcného záměru zákona, kterým budou vytvořeny právní podmínky pro zvyšování fyzické zdatnosti obyvatel České republiky, jejich znalostí a dovedností a vytváření mravních vlastností a etických zásad využitelných k obraně státu (zákon o dobrovolné účasti obyvatel na zajišťování obrany státu).

Návrh věcného záměru tohoto zákona byl po projednání v Legislativní radě vlády v červenci 2018 na žádost ministra obrany stažen z jednání programu vlády České republiky. Důvodem byla změna v chápání problému a v přístupu k jeho řešení, potvrzena rozhodnutím ministra obrany, že Ministerstvo obrany namísto původně uvažovaného samostatného zákona předloží řešení cestou změn stávajícího zákona č. 222/1999 Sb.

Zjištěný stav a způsob jeho řešení byly popsány rovněž v Koncepti přípravy občanů k obraně státu 2019-2024, kterou schválila vláda České republiky svým usnesením ze dne 1. dubna 2019 č. 220.

1.3. Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Za východisko popisu právního stavu v oblasti provádění zájmové přípravy občanů k obraně státu lze považovat preambuli ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů, a v ní obsažené prohlášení občanů České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku odhodlaných chránit a rozvíjet Českou republiku v duchu nedotknutelných hodnot lidské důstojnosti a svobody jako vlast rovnoprávných, svobodných občanů, kteří jsou si vědomi svých povinností vůči druhým a zodpovědnosti vůči celku.

Podle čl. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb., je základní povinností státu zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot. Stát vykonává uvedenou základní povinnost prostřednictvím ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů a havarijních služeb (čl. 3 odst. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.), přičemž tak nečiní izolovaně, odtrženě od dalších jeho složek a obyvatelstva.

Státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické a fyzické osoby jsou podle čl. 3 odst. 2 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb., v rozsahu stanoveném „jiným“ zákonem povinny se podílet na zajišťování bezpečnosti České republiky. V případě zajišťování vnější bezpečnosti České republiky, tedy obrany České republiky, je součástí této povinnosti také podíl na provádění přípravy občanů k obraně státu. V současné době neexistuje zákon, který by výlučně stanovoval povinnosti státních orgánů, orgánů územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob v rámci jejich spolupráce se státem na zajišťování zájmové přípravy občanů k obraně státu. Stát tak nepočítá s možností využití souhrnu vědomostí, znalostí a schopností, které za stejným účelem v rámci dobrovolnického potenciálu předem připravených osob nabízejí občané České republiky, a předpokládá, že občany k obraně státu začne připravovat až po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, stanovuje v § 16 působnost Ministerstva obrany v oblasti zabezpečování obrany České republiky. Podle tohoto zákona Ministerstvo obrany navrhuje potřebná opatření k zajištění obrany státu vládě České republiky, Bezpečnostní radě státu (v textu zákona je užit předcházející název „Rada obrany České republiky“) a prezidentu České republiky a koordinuje činnost ústředních orgánů, správních orgánů a orgánů samosprávy a právnických osob důležitých pro obranu státu při přípravě k obraně. Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, tak klade důraz na to, aby ti, jimž je uložena povinnost podílet se na zajišťování obrany státu, byli na výkon jednotlivých činností připraveni a zejména aby byli připraveni koordinovaně, tedy systematicky, koncepčně a při vědomí vzájemné odpovědnosti vůči celku.

Z posouzení zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, vyplývá, že ustanovení § 29 odst. 6 tohoto zákona umožňuje Armádě České republiky poskytovat vojenský výcvik i jiným osobám než vojákům nebo občanským zaměstnancům, jestliže se jedná o osoby plnící úkoly ve spolupráci s armádou nebo ve prospěch armády. Na základě rozhodnutí ministra obrany může armáda poskytovat vojenský výcvik i dalším osobám, není-li tím ohroženo plnění úkolů armády. Zákon přitom nerozlišuje, zda se jedná o úkoly Armády České republiky nebo o úkoly fyzických nebo právnických osob. V obou případech se jedná o vojenský výcvik prováděný mimo převzetí výkonu branné povinnosti, tedy o výcvik, který je využitelný pro naplnění cílů návrhu zákona.

Z pohledu popisu existujícího právního stavu v dané oblasti je stěžejním právním předpisem zákon č. 222/1999 Sb. Zákon upravuje proces zajišťování obrany státu v míru a po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu a stanovuje povinnosti státních orgánů, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob k zajišťování obrany České republiky před vnějším napadením a odpovědnost za porušení těchto povinností. Zároveň upravuje provádění přípravy občanů k obraně státu.

Pokud jde o orgány územních samosprávných celků, obecní úřady uplatňují požadavky na přípravu občanů k obraně státu u krajských úřadů cestou obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, které se na organizaci přípravy občanů k obraně státu podílejí. Krajské úřady tuto přípravu podle požadavků obcí zabezpečují. Při realizaci přípravy občanů k obraně státu spolupracují orgány územních samosprávných celků s místně příslušnými krajskými vojenskými velitelstvími.

Podle § 6 odst. 1 písm. g) tohoto zákona Ministerstvo obrany řídí přípravu občanů k obraně státu a provádí vzdělávací, výchovnou a osvětovou činnost v této oblasti. Zákon obsahově vymezuje oblast přípravy občanů k obraně státu v § 52 odst. 3, který stanovuje, že je

tvořena zdravotnickou přípravou, přípravou k civilní obraně, zájmovou činností s technickým a sportovním zaměřením, přípravou obyvatelstva k sebeobraně a vzájemné pomoci a dalšími činnostmi spojenými s branností a se zabezpečením přípravy k obraně státu před vnějším napadením.

Podle § 52 odst. 4 zákona č. 222/1999 Sb. má příprava občanů k obraně státu charakter vzdělávání a provádí se v rámci základního a středního vzdělávání i v rámci jiné státem uznané vzdělávací činnosti. Občany k obraně státu připravují zejména školy, školská zařízení a další vzdělávací zařízení.

Zákon v § 52 odst. 1 stanovuje, že příprava občanů k obraně státu je dobrovolná, pokud citovaný zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak a také, že se na ní mohou podílet i občanská sdružení (z pohledu § 3045 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, spolky), církve, náboženské společnosti a další právnické osoby podle svého účelu a poslání v součinnosti s územními samosprávnými celky.

Spolky, církve, náboženské společnosti a další právnické osoby jsou v mnoha případech charakteristické dobře organizovanou členskou základnou a disponují solidním materiálním, technickým, odborným a cvičitelským zázemím. Pro institucionální zapojení existující soustavy uvedených subjektů do zájmové přípravy občanů k obraně státu však v současné době nejsou stanoveny dostatečné zákonné podmínky. Tento stav má za následek skutečnost, že uvedené subjekty, ani jejich členská základna nejsou v míru k zájmové přípravě k obraně státu žádným způsobem motivováni a se zapojením do této přípravy počítají až po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, kdy se podle § 52 odst. 2 tato příprava stává povinnou.

V tomto ohledu je nejasné, jak by stát provedení výše uvedené povinné přípravy občanů k obraně státu po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu zvládl. Její realizace si vyžádá jednorázové nasazení značného počtu osob, provádějících tuto přípravu, což bude znamenat velkou zátěž pro stát a odčerpání jeho profesionálních sil. Navíc, příprava zákonem stanovené cílové skupiny (všichni občané České republiky) bude náročná také časově, prostorově a organizačně.

Stávající právní úprava neumožňuje žádným způsobem ověřovat skutečný stav připravenosti občanů k obraně státu, stát tak nedisponuje informacemi o tom, zda jsou pro občany, kteří se do přípravy dobrovolně zapojují, nabyté zkušenosti, dovednosti a vědomosti v případě potřeby skutečně využitelné.

Absence právního rámce umožňujícího dobrovolné zapojení občanů do přípravy k obraně státu, uskutečňované nikoliv jednorázově a nahodile, ale systematicky a cíleně, se zaměřením na komplexní a soustavné zvyšování připravenosti a odolnosti občanů, jednoznačně popisující roli státu a jeho partnerů, je tedy zřejmá. Navíc, přidanou hodnotu by představovala znalost státu o odbornosti, schopnostech a dovednostech, kterými občané mající brannou povinnost dobrovolně připravení k obraně státu disponují a chtějí je dobrovolně nabídnout ve prospěch zajišťování obrany České republiky.

Nařízení vlády 139/2017 Sb., o plánování obrany státu, upravuje v § 8 obsah plánů přípravy občanů k obraně státu. Tyto plány mají dle předmětného paragrafu stanovit zaměření přípravy občanů v míru, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, stanovit formy vzdělávací, výchovné a osvětové činnosti v oblasti přípravy občanů k obraně státu v období míru, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu a stanovit rozsah přípravy občanů k obraně státu. Plány přípravy občanů k obraně státu zpracovávají ministerstva a jiné ústřední správní úřady, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů, se v současné době využitelností občanů dobrovolně připravených

k obraně státu také v rámci výkonu branné povinnosti, což je jeden ze sekundárních cílů navrhované právní úpravy, nezabývá.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, se k návrhu zákona vztahuje především úpravou právních vztahů v oblasti spolkové činnosti a úpravou zásad občanského práva podle jeho ustanovení § 3 odst. 2 písm. a) občanského zákoníku, a to práva každého na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí.

Ustanovení zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, jsou v současné době využívána k zajištění poskytování finanční podpory nestátním neziskovým organizacím cestou neinvestičních dotací ze státního rozpočtu.

1.4. Identifikace dotčených subjektů

Při přípravě návrhu zákona byly z hlediska identifikace problému a jeho dopadů a ve vztahu ke konzultacím a získávání potřebných dat identifikovány tyto dotčené subjekty:

a) Česká republika

Česká republika je dotčenou osobou vzhledem k její základní povinnosti (funkci) zajišťovat bezpečnost a obranu České republiky. Vytvoření systému zvyšující odolnost státu v této oblasti a připravenost občanů k obraně státu v míru, za stavu ohrožení státu a za válečného stavu včetně doprovodných sociálních a morálních efektů, má výlučně pozitivní dopady.

b) státní orgány

Ministerstvo obrany je koordinátorem přípravy občanů k obraně státu a současně vykonavatelem činností, stanovených v návrhu zákona. Za stavu ohrožení státu, válečného stavu nebo za jiné situace související s vnější bezpečností České republiky se stává také hlavním uživatelem výsledků uskutečňované zájmové přípravy občanů k obraně státu.

Ministerstvu obrany je návrhem zákona stanovena povinnost vytvářet podmínky pro uskutečňování zájmové přípravy občanů k obraně státu, zabezpečovat její finanční podporu ze státního rozpočtu formou dotace na provedení programů zájmové přípravy občanů k obraně státu nebo dotace na činnost nebo na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku. Dotace budou poskytovány v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. Nefinanční podpora bude realizována zejména umožněním bezplatného využití movitého i nemovitého majetku ministerstva nebo jeho využití za sníženou částku, poskytnutím daru nebo poskytnutím odborné metodické pomoci. Dále se stanovuje povinnost kontrolovat způsob čerpání této podpory, vést rejstřík akreditovaných branných subjektů a programů zájmové přípravy občanů k obraně státu a seznam členů branných subjektů, kteří mají brannou povinnost a absolvovali program zájmové přípravy občanů k obraně státu.

c) územní samosprávné celky

Orgánům územních samosprávných celků návrh stanovuje povinnost vytvářet podmínky pro činnost branných subjektů, podílejících se na přípravě občanů k obraně státu. Orgánům

územních samosprávných celků bude Ministerstvo obrany poskytovat potřebnou metodickou podporu.

d) spolky, církve, náboženské společnosti a další právnické osoby podle svého účelu a poslání

Akreditované spolky, církve, církevní sdružení a další právnické osoby (branné subjekty) jsou zásadními vykonavateli činností navrhovaných regulací. Pro potřeby splnění cílů regulace je za splnění podmínky dobrovolnosti využitelná jejich organizovaná členská základna a materiální, technické, odborné a cvičitelské zázemí.

Branným subjektům budou na provádění programů zájmové přípravy občanů k obraně státu a na chod zázemí využívaného ve prospěch účelu regulace poskytovány za zákonem stanovených podmínek finanční prostředky cestou dotací. Ze strany Ministerstva obrany bude branným subjektům adresována také metodická a mediální podpora a nabízena možnost využívání výcvikového, prostorového, materiálního a dalšího zázemí Ministerstva obrany, zvyšování kvalifikace školitelů, sdílení dobré praxe jiných subjektů, koordinace a zprostředkování přednášejících apod.

e) občané České republiky

Státní občané České republiky jsou vedle spolků, církví, náboženských společností a dalších právnických osob dalšími významnými adresáty navrhované regulace. Jsou to právě občané České republiky – členové branných subjektů, jejichž dovedností, znalostí, vědomostí a schopností má být využíváno a jejichž připravenost a odolnost má být zvyšována, pokud se tak sami dobrovolně rozhodnou.

Regulace předpokládá, že občané České republiky - členové spolků, církví, náboženských společností a dalších právnických osob, kteří absolvovali program zájmové přípravy občanů k obraně státu a mají brannou povinnost, za splnění podmínky bezpodmínečné dobrovolnosti, budou státu prostřednictvím neveřejné části informačního systému veřejné správy (rejstřík branných subjektů) jako subjekty údajů poskytovat regulací stanovené osobní údaje.

Rozsah a podmínky zpracování osobních údajů jsou v návrhu zákona podřízeny zásadě, že vždy musí být jasně stanoveny podrobnosti týkající se určení správce, typu osobních údajů, které mají být zpracovány, dotčených subjektů údajů, subjektů, kterým lze osobní údaje sdělit, účelového omezení, doby uložení a dalších opatření k zajištění zákonného a spravedlivého zpracování.

f) podnikatelé

Po nabytí účinnosti zákona, kterým se mění zákon č. 222/1999 Sb. se nepředpokládají negativní dopady na podnikatelské prostředí. Naopak, pro podnikatele může zavedení systému zájmové přípravy občanů k obraně státu znamenat příležitost pro dodávky materiálu, vybavení a služeb pro branné subjekty, využitelných pro zájmovou přípravu občanů k obraně státu. Bude se jednat o lékárničky, pomůcky pro nácvik poskytování první pomoci, mapy, buzoly, terče, zbraně a střelivo, a to jak klasické tak airsoftové, stany a přístřešky, státní symboly, prezentační techniku, sportovní nářadí a náčiní, přenosné radiostanice, svítilny, propagační materiály, výukové materiály, tiskové služby, lektorské služby, pronájem prostor (například střelnic, školících zařízení, táborů nebo pozemků) apod.

Návrh zákona předpokládá, že se programy zájmové přípravy občanů k obraně státu budou odehrávat převážně jako volnočasové aktivity, přesto bude zřejmě v některých případech žádoucí, aby podnikatelé zohlednili účast svých zaměstnanců v těchto aktivitách, například cestou jiného rozvržení pracovní doby.

g) zaměstnavatelé

Pro úspěšné provedení programu zájmové přípravy občanů k obraně státu je důležité zapojení lektorů. Z tohoto důvodu návrh stanovuje, že lektorovi, který provádí takovýto program, náleží pracovní volno podle § 203 odst. 2 písm. f) zákoníku práce nebo služební volno podle zákona o státní službě, zákona o vojácích z povolání nebo zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

1.5. Popis cílového stavu

Základním cílem návrhu zákona je stanovení nové součásti existujícího systému přípravy občanů k obraně státu, a to zájmové přípravy občanů k obraně státu, která bude prováděna na základě Ministerstvem obrany akreditovaných programů realizovaných rovněž jím akreditovanými brannými subjekty definovanými návrhem zákona. Pro zájmovou přípravu občanů k obraně státu platí – shodně jako pro celý komplex přípravy občanů k obraně státu – že bude prováděna na základě dobrovolnosti, v míru, a to výhradně mimo institut dobrovolného převzetí výkonu branné povinnosti.

Úprava má zajistit vytvoření institucionálního vztahu případně posílení vazby mezi státem a stanovenými právníckými osobami, které se již podle současného znění zákona č. 222/1999 Sb. na přípravě občanů k obraně státu podle svého účelu a poslání v součinnosti s územními samosprávnými celky podílejí (spolky, církve, náboženské společnosti a další právnícké osoby).

Cílem návrhu zákona je proto vytvoření systému vzájemně prospěšné spolupráce a širší podpory výše uvedeným právníckým osobám pokud jsou založeny za jiným účelem než dosažení zisku (branné subjekty), které se do něj dobrovolně přihlásí. Po udělení akreditace ze strany Ministerstva obrany budou tyto branné subjekty v různé míře a za dodržení stanovených podmínek provádět výše uvedenou zájmovou přípravu občanů k obraně státu.

Návrh zákona počítá s možností poskytování finanční podpory i podpory materiální, metodické a jiné.

Finanční podpora bude prováděna cestou dotací na provedení programu zájmové přípravy občanů k obraně státu anebo dotací na činnost nebo na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku. Dotace budou poskytovány v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

Nefinanční podpora bude realizována zejména umožněním bezplatného využití movitého i nemovitého majetku, se kterým je příslušné hospodařit Ministerstvo obrany, nebo jeho využití za sníženou částku, poskytnutím daru nebo poskytnutím odborné metodické pomoci. Tato podpora bude poskytována tak, aby neohrozila plnění úkolů Ministerstva obrany.

Navrhovaná změna zdůrazní potřeby státu v této oblasti a umožní Ministerstvu obrany mnohem intenzivněji ovlivňovat motivaci občanů k dobrovolnému zapojení se do přípravy k obraně státu a vytvářet pro tuto přípravu atraktivní podmínky. Zároveň vytvoří podmínky pro naplnění práva občanů České republiky se do přípravy k obraně státu v míru dobrovolně zapojit.

Zákonná úprava je zaměřena na ty občany České republiky, kteří nemají zájem na dobrovolném převzetí výkonu branné povinnosti, nicméně chápou přípravu občanů k obraně státu za jistý způsob přípravy na službu v ozbrojených silách České republiky. Návrh zákona proto předpokládá vytvoření informačního zázemí (rejstřík branných subjektů), využitelného nejenom k zajištění chodu zmíněného systému v míru, ale také jeho využití pro potřeby

vojenské evidence, resp. registru výkonu branné povinnosti jako její součásti, vedené za účelem zajišťování obrany České republiky v souladu s § 31 a následujících zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů, a to výhradně po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Tento postup umožní přihlédnout k schopnostem, znalostem a dovednostem občanů České republiky majících brannou povinnost, kteří se cestou branných subjektů dobrovolně připravovali k obraně státu, při odvodním řízení, a to nikoliv jako jejich primární předurčení pro povolání k odvodnímu řízení, ale jako zohlednění příslušných informací pro zařazení odvedené osoby k plnění úkolů ozbrojených sil na místa, kde bude nabytých dovedností a znalostí účelně využito ve prospěch zajišťování obrany státu.

Cílevědomá spolupráce Ministerstva obrany se subjekty, jejichž předmětem činnosti jsou branné činnosti (branné subjekty), by měla přispět ke zvýšení osobní odolnosti členů těchto subjektů a jejich připravenosti nejenom k řešení krizových situací souvisejících se zajišťováním obrany státu, ale také jejich připravenosti na zvládání běžných životních situací i nevojenských mimořádných událostí a krizových situací. Zároveň by měla přispět ke zvyšování jejich fyzické připravenosti. Oba tyto aspekty mohou pozitivně ovlivňovat jak kvalitu života jedince, tak celé společnosti.

Předkladatel v platném znění novelizovaného zákona neidentifikoval přímá rizika porušení práva na rovné zacházení a zákazu diskriminace, která by bylo nezbytné navrhovanou novelizací zákona odstranit.

Návrh zákona neobsahuje žádná řešení, která by narušovala právo na rovné zacházení mužů a žen a vedla k jakékoliv formě diskriminace, a nevede k diskriminaci jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje, ani nezvýhodňuje jedno z pohlaví a nestanoví pro něj odlišné podmínky. Návrh rovněž vylučuje možnost účelové modifikace podmínek realizace jím navrhovaných řešení, spočívající v pozitivním nebo negativním zohlednění pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.

Předkladatel pro případ dodatečného výskytu výše uvedených rizik disponuje vnitřními předpisy, které obsahují dostatečné kontrolní mechanismy k zamezení případné diskriminaci či porušení práva na rovné zacházení.

1.6. Zhodnocení rizika

V případě, že by záměr Ministerstva obrany vybudovat účinný systém zájmové přípravy občanů České republiky k obraně státu se všemi aspekty uváděnými v návrhu regulace nebyl realizován, nedojde k odstranění nedostatků v současném právním řádu.

Provádění zájmové přípravy občanů k obraně státu sice bude moci probíhat podle doposud platných ustanovení § 52 zákona č. 222/1999 Sb. bude však tak jako doposud nesystémové, s významnými rysy nekonceptnosti a nahodilosti. Navíc, takovýto postup nebude schopen vyvolat žádné pozitivní dopady na oblast zajišťování obrany České republiky jako celku, ale ani garantovat zachování stavu existujícího (který je různými vládou schválenými dokumenty označen za neuspokojivý).

Bude promarněn věcný, organizační i vědomostní potenciál subjektů, které se do zájmové přípravy občanů k obraně státu měly dle návrhu zákona zapojit a převzít tak jistý díl působnosti Ministerstva obrany v této oblasti. Pro navrhovaný způsob řešení nedostatků tak bude státu i nadále chybět potřebné personální i organizační zázemí. Neprovedení navrhované regulace

může znamenat také uplatňování různého přístupu ke spolkům, církvím, církevním sdružením a dalším právníckým osobám podílejícím se na přípravě občanů k obraně státu.

Za riziko je považováno také časové hledisko provádění přípravy občanů k obraně státu. Současná právní úprava počítá s jejím povinným prováděním až za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, což bude znamenat velkou zátěž pro stát a odčerpání jeho profesionálních sil v podobě jednorázového nasazení značného počtu odborně připravených osob provádějících tuto přípravu. Navíc, příprava zákonem stanovené cílové skupiny podle kapitoly 1.4 písmene e) - občané České republiky - bude náročná také časově, prostorově a organizačně. Přijetí regulace umožňující systematické provádění zájmové přípravy občanů České republiky k obraně státu již v míru má ambici tyto negativní aspekty zmírnit cestou využití potenciálu branných subjektů (tedy subjektů, vyhovujících podmínkám § 52 odst. 5 zákona č. 222/1999 Sb., jejichž předmětem činnosti jsou branné činnosti).

2. NÁVRH VARIANT ŘEŠENÍ

A) Legislativní řešení definovaného problému

Varianta č. 1: Nulová varianta, tj. varianta s využitím stávající právní úpravy.

Bude zachován stávající stav a podmínky realizace zájmové přípravy občanů České republiky k obraně státu, které však byly Koncepcí přípravy občanů k obraně státu 2019-2024, kterou svým usnesením ze dne 1. dubna 2019 č. 220 schválila vláda České republiky, vyhodnoceny jako neuspokojivé.

Nulová varianta by představovala konzervaci současného systému, založeného zejména na nahodilosti, který je ve své podstatě nemotivační a vytváří jen minimální podmínky pro naplnění práva občanů České republiky se do přípravy k obraně státu v míru dobrovolně zapojit. Stát, resp. Ministerstvo obrany, je v této variantě při naplňování své zákonné role při zajišťování obrany státu včetně přípravy jeho občanů nežádoucím způsobem pasivní.

Využití této varianty by do značné míry vyjadřovalo rezignaci státu na systematické posilování odolnosti společnosti i jednotlivých občanů České republiky pro případy nutnosti bránit stát. O výsledcích předmětné přípravy se státu resp. Ministerstvu obrany nadále nebude dostávat žádných nebo jen kusých informací a vzhledem k její nesystematičnosti a nahodilosti by ji mohl jen s obtížemi kontrolovat a usměrňovat. Nebude možné přihlédnout k schopnostem, znalostem a dovednostem občanů České republiky, kteří se dobrovolně připravovali k obraně státu cestou branných subjektů, při odvodním řízení, prováděném po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Postup podle varianty č. 1 není možný, a to vzhledem k povinnosti Ministerstva obrany odstraňovat zjištěné nedostatky existujícího právního a věcného stavu věcí v jeho působnosti a vzhledem k strategickým, koncepčním a hodnotícím dokumentům schválených vládou České republiky konstatujících nedostatky a upozorňujících na nutnost přijetí opatření k jejich odstranění.

Varianta č. 2: Zpracování zcela nového právního předpisu, který bude reagovat na Koncepci přípravy občanů k obraně státu 2019-2024 detekované problémy a s nimi související navrhované změny.

Tato varianta by představovala přijetí nového samostatného zákona, který by se zabýval výhradně předmětem regulace. Nový právní předpis by byl komplementární se stávající právní úpravou stanovenou zákonem č. 222/1999 Sb., na který by se v mnohém odkazoval.

Postup podle varianty číslo 2 je z regulatorně-technického hlediska možný. Byl by tak sice naplněn požadavek na legislativní ukotvení systematické institucionální spolupráce státu a branných subjektů na zájmové přípravě občanů České republiky k obraně státu, právní řád by však tímto krokem byl do jisté míry znepráhledněn.

Ministerstvo obrany v nedávné minulosti řešení s využitím této varianty připravovalo, když v září 2017 v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 5. června 2017 č. 431 předložilo vládě České republiky návrh věcného záměru zákona o připravenosti občanů k obraně státu. Návrh byl orientován převážně na využití institutu přípravy občanů k obraně státu v míru mimo převzetí výkonu branné povinnosti k přípravě občanů na službu v ozbrojených silách České republiky. Významným důvodem pro vznik návrhu byla také reakce na revizi směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní, která občanům umožňuje ve specifických a odůvodněných případech nabývat a držet palné zbraně a střelivo kategorie A, pokud jsou účastníky dobrovolného výcviku k obraně státu. Protože však došlo k významnému posunu v koncepci provádění zájmové přípravy občanů k obraně státu v míru u předkladatele i v přístupu státu ke směrnici Rady 91/477/EHS, nebylo dále žádoucí postupovat tímto směrem. Návrh věcného záměru tohoto zákona byl proto po projednání v Legislativní radě vlády v červenci 2018 ministrem obrany stažen z jednání programu vlády České republiky s tím, že Ministerstvo obrany předloží řešení formou novelizace stávajících právních předpisů.

Předkladatel vzhledem k uvedeným závěrům Legislativní rady vlády pokládá tuto variantu za nefunkční, neboť předcházející legislativní proces v obdobné věci dospěl k jejímu negativnímu hodnocení.

Varianta č. 3: Zpracování právního předpisu, kterým se mění zákon č. 222/1999 Sb.

Tato varianta by představovala úpravu stávajícího zákona č. 222/1999 Sb., který problematiku přípravy občanů k obraně státu a možného podílu spolků, církví, náboženských společností a dalších právnických osob na této přípravě podle svého účelu a poslání v součinnosti s územními samosprávnými celky již v obecné rovině řeší. Za výhodu tohoto řešení lze považovat také fakt, že změny citovaného zákona by při naplnění všech požadavků na regulaci byly pouze dílčí a nepředstavovaly by zásadní úpravu aktuálně platného předpisu.

Navrhovaná úprava podle varianty č. 3 by umožnila vytvořit přehledný legislativní rámec pro požadované vybudování účinného systému zájmové přípravy občanů České republiky k obraně státu prováděné v míru.

Řešení by zároveň zdůraznilo potřeby státu v této oblasti a její důležitost a současně by na jednom místě deklarovalo vytvoření odpovídajících podmínek pro naplnění práva občanů České republiky se do přípravy k obraně státu dobrovolně zapojit.

Vyhodnocení variant:

Využití varianty č. 1 je právně i věcně nepřijatelné a je v rozporu s deklarovaným úmyslem předkladatele provést jím zamýšlené právní úpravy.

Varianta č. 2 představuje nekoncepční postup, který by pro uživatele nemusel být úplně srozumitelný a přehledný. Navíc, předkladatel tento postup již v minulosti uplatnil, ale po vyhodnocení všech jeho dopadů jej označil za nenáležitý.

Postupem podle varianty č. 3 budou naplněny všechny požadavky na předmět regulace. Její využití odpovídá potřebě provedení obsahově ucelené a systematické právní úpravy, která bude regulovat jednotný výkon praxe v oblasti zájmové přípravy občanů k obraně státu.

Vzhledem k aktuálnímu stavu provádění zájmové přípravy občanů k obraně státu předkladatel s využitím výše uvedeného vyhodnocení jednotlivých variant možného řešení dovozuje, že varianta č. 3 skýtá všechny podmínky pro optimální postup při naplňování cílů předmětu regulace. Zároveň Ministerstvu obrany poskytuje nejlepší předpoklady pro splnění funkce administrátora a koordinátora praktického plnění budoucí regulace podle návrhu zákona.

B) Vedení údajů o branných subjektech a programech zájmové přípravy občanů k obraně státu

Varianta č. 1: Nulová varianta, tj. neprovedení úpravy.

Tato varianta předpokládá pouze obecnou využitelnost účelu návrhu zákona. Varianta umožňuje provádění zájmové přípravy občanů k obraně státu občanů, avšak bez možnosti vést evidenci o akreditovaných branných subjektech, které ji provádějí.

Při postupu podle této varianty by předkladatel neměl přehled o akreditovaných programech zájmové přípravy občanů k obraně státu zapojených subjektů, o jejich názvu, formě, cílech a obsahu, ani o časovém plánu realizace takovýchto programů a jejich materiálním, technickém a jiném zabezpečení.

Ministerstvo obrany by rovněž nedisponovalo informacemi o počtu občanů dobrovolně zapojených do předmětné zájmové přípravy a dalšími informacemi, které by se členové branného subjektu ministerstvu rozhodli dobrovolně sdělit (jméno a příjmení, datum narození a adresu místa pobytu člena branného subjektu, který má brannou povinnost a absolvoval program zájmové přípravy občanů k obraně státu, místo a datum provedení, rozsahu a obsahu ukončeného programu zájmové přípravy občanů k obraně státu, údaje o odbornosti, dovednosti a znalosti získané v průběhu programu zájmové přípravy občanů k obraně státu). Varianta č. 1 neumožňuje propojit tyto informace po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu s vojenskou evidencí, resp. registrem výkonu branné povinnosti jako její součástí, vedenou za účelem zajišťování obrany České republiky v souladu s § 31a zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Vytvoření informačního systému využitelného k zajištění chodu systému zájmové přípravy občanů k obraně státu je z pohledu splnění účelu návrhu zákona zásadní. Z tohoto důvodu je varianta č. 1 pro předkladatele neakceptovatelná.

Varianta č. 2: Vytvoření informačního systému pro vedení evidence o akreditovaných branných subjektech a akreditovaných programech zájmové přípravy občanů k obraně státu, jehož součástí je také seznam členů branných subjektů, kteří mají brannou povinnost a absolvovali program zájmové přípravy občanů k obraně státu.

Řešení podle této varianty je totožné s řešením uvedeným ve variantě č. 3 s tím rozdílem, že v rámci varianty č. 2 bude Ministerstvo obrany navíc zpracovávat informace, dobrovolně poskytnuté občany – členy branných subjektů, využitelné při odvodním řízení po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. V takovémto případě by takto poskytnuté údaje byly

sdíleny s registrem výkonu branné povinnosti jako součásti vojenské evidence v rámci jednoho správce (Ministerstva obrany).

Bude vytvořen rejstřík branných subjektů jako informační systém veřejné správy využívaný k vedení údajů o akreditovaných branných subjektech. Údaje uvedené v rejstříku branných subjektů budou v míru využívány Ministerstvem obrany v procesu udělování podpory a vedení evidence účastníků programu zájmové přípravy občanů k obraně státu. Rejstřík branných subjektů je navrhován jako informační systém částečně veřejný a částečně neveřejný a jeho správcem je Ministerstvo obrany. Bude rozdělen na rejstřík akreditací a podpory, který je veřejnou evidencí, a rejstřík kontroly a přípravy, který je evidencí neveřejnou. Toto řešení zajistí v případě veřejné části otevřenost dat, transparentnost a možnost se s jinými než osobními údaji seznamovat, v případě neveřejné části pak zajistí bezpečnost zpracovávaných údajů, které by mohly být v případě jejich zneužití nebo jiné neoprávněné manipulace pro subjekt údajů rizikové.

Návrhem zákona bude přesně definován rozsah údajů, které budou v rejstříku branných subjektů zpracovávány. Jedná se o údaje, které identifikují branný subjekt a poskytují informace o době platnosti jeho akreditace, počtu a předmětu akreditovaných programů a rozsahu, formě a době podpory, která je akreditovanému subjektu pro jejich realizaci poskytována.

Dále budou zpracovávány údaje vážící se k členům branného subjektu, kteří absolvovali program zájmové přípravy občanů k obraně státu. Jde o údaje, pomocí kterých je možné člena branného subjektu jednoznačně identifikovat, údaje o absolvovaném programu zájmové přípravy občanů k obraně státu a údaje o odbornosti, dovednosti a znalosti získané v průběhu tohoto programu. Takto zpracováváné údaje se týkají výlučně subjektů údajů, které mají brannou povinnost podle zákona č. 585/2004 Sb.

Občané – členové branných subjektů budou dobrovolně poskytovat tyto údaje: jméno a příjmení, datum narození, adresu místa pobytu, místo a datum provedení, rozsah a obsah ukončeného programu zájmové přípravy občanů k obraně státu, údaje o odbornosti, dovednosti a znalosti získané v průběhu programu zájmové přípravy občanů k obraně státu.

Subjekty údajů budou osoby, které se budou dobrovolným výcvikem mimo výkon branné povinnosti připravovat k obraně státu a v konečném důsledku také k plnění úkolů ozbrojených sil České republiky za podmínek stanovených zákonem. Doba zpracovávání údajů je závislá na vůli subjektu údajů. V případě, že se člen branného subjektu rozhodne nepodílet na dobrovolné podpoře plnění úkolů ozbrojených sil České republiky, budou ke dni doručení oznámení tohoto jejího rozhodnutí údaje zlikvidovány.

Po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu budou údaje vedené v rejstříku branných subjektů použity pro potřeby odvodního řízení, a to formou sdílení těchto údajů s údaji vedenými v registru výkonu branné povinnosti, který je součástí vojenské evidence podle § 31 zákona č. 585/2004 Sb. Na základě ztotožnění subjektu údajů se předpokládá sdružení údajů podle navrhované regulace s údaji vedenými podle § 31a odst. 2 písm. p) zákona č. 585/2004 Sb. (údaje o zvláštních dovednostech). Tento postup umožní přihlédnout ke schopnostem, znalostem a dovednostem občanů České republiky, kteří se dobrovolně připravovali k obraně státu cestou branných subjektů, při odvodním řízení, a to nikoliv jako jejich primární předurčení pro povolání k odvodnímu řízení, ale jako zohlednění příslušných informací pro zařazení odvedené osoby k plnění úkolů ozbrojených sil na místa, kde bude nabytých dovedností a znalostí účelně využito ve prospěch zajišťování obrany státu. V neposlední řadě je účelem takto nastavených podmínek zpracování osobních údajů také vytvoření informačního zázemí umožňujícího využití vědomostí o stavu fyzické a vědomostní úrovně větší části populace, a to včetně zohlednění této informace pro odvodní řízení.

Informace vedené ve výše uvedených informačních systémech Ministerstva obrany musí garantovat jednoznačné a nezaměnitelné ztotožnění subjektu údajů. Po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu budou subjekty údajů v rejstříku branných subjektů ztotožňovány s údaji vedenými v registru výkonu branných povinností s využitím referenčních údajů ze základního registru obyvatel (§ 72a zákona č. 22/1999 Sb.). Tento postup umožní jednoznačné ztotožnění subjektu údajů spolehlivým a procesně hospodárným způsobem s údaji vedenými v evidenci osob podléhajících branné povinnosti, včetně umožnění ověření těchto údajů v informačních systémech veřejné správy, což je jedním ze základních předpokladů dosažení účelu návrhu zákona.

Zapsané údaje budou využitelné výlučně pro potřeby správce rejstříku branných subjektů a nebudou poskytovány třetím stranám; to se netýká údajů, jejichž poskytování upravují jiné právní předpisy. Po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu budou údaje sdíleny v rámci jednoho správce. Teprve po vyhlášení těchto krizových stavů bude provedena validace údajů zapsaných v rejstříku branných subjektů se stanovenými referenčními údaji uvedenými v základním registru obyvatel, a to v souladu s § 5a zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech.

Přínosem navrhovaného systému zájmové přípravy občanů České republiky k obraně státu prováděné v míru je jeho systematickost, koncepčnost, dlouhodobost a pravidelné ověřování výsledků. Navrhovaná úprava proto předpokládá, že údaje o členech branného subjektu, kteří se přestali účastnit zájmové přípravy občanů k obraně státu, budou po 3 letech nečinnosti z rejstříku branných subjektů vymazány. Stejně tak budou z rejstříku branných subjektů bez zbytečného odkladu vymazány údaje subjektu údajů, který o to požádá Ministerstvo obrany.

Ministerstvu obrany bude návrhem zákona stanovena povinnost zveřejňovat seznam akreditovaných branných subjektů a jejich akreditované programy zájmové přípravy občanů k obraně státu včetně doby platnosti jejich akreditace. Toto opatření umožní poskytnutí uvedených informací veřejnosti, a to jednak v zájmu možnosti zapojit se do příslušných programů, popřípadě se jimi inspirovat, ale současně také v zájmu obecné kontroly akreditace jednotlivých programů zájmové přípravy občanů k obraně státu.

Postup podle varianty č. 2 umožní přihlédnout k schopnostem, znalostem a dovednostem občanů České republiky, kteří se dobrovolně připravovali k obraně státu cestou branných subjektů, při odvodním řízení. Varianta č. 2 naplňuje představy předkladatele a umožní plně využít účel návrhu zákona.

Varianta č. 3: Vytvoření informačního systému pro vedení evidence o akreditovaných branných subjektech a akreditovaných programech zájmové přípravy občanů k obraně státu.

Při postupu podle této varianty bude vytvořen informační systém, ve kterém budou zcela nezávisle na vojenské evidenci zpracovány údaje využitelné výlučně pro účely Ministerstva obrany, které bude jediným správcem a provozovatelem tohoto informačního systému. Údaje do informačního systému budou poskytovány brannými subjekty jako příjemci podpory, nikoli samotnými občany – členy těchto subjektů a příjemci zájmové přípravy k obraně státu.

Ministerstvo obrany tak bude disponovat pouze informacemi o počtu akreditovaných branných subjektů, jejich činnosti, členské základně a materiálně-technickém vybavení. Nebude však mít přehled o občanech – členech branných subjektů zapojených do zájmové přípravy občanů k obraně státu a nebude moci tyto informace zohlednit při odvodním řízení za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

Realizace varianty č. 3 představuje minimální úroveň vedení evidence o zájmové přípravě občanů k obraně státu. Z hlediska potřeb zajišťování obrany České republiky a usnadnění průběhu provádění povinné přípravy občanů k obraně státu za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu se však toto řešení nevyznačuje žádnou přidanou hodnotou.

Vyhodnocení variant:

Vytvoření informačního systému využitelného k zajištění chodu systému zájmové přípravy občanů k obraně státu je z pohledu splnění účelu návrhu zákona zásadní. Z tohoto důvodu je varianta č. 1 pro předkladatele neakceptovatelná.

Postup podle varianty č. 2 umožní přihlédnout k schopnostem, znalostem a dovednostem občanů České republiky, kteří se dobrovolně připravovali k obraně státu cestou branných subjektů, při odvodním řízení. Varianta č. 2 naplňuje představy předkladatele a umožní plně využít účel návrhu zákona.

Realizace varianty č. 3 představuje minimální úroveň vedení evidence o zájmové přípravě občanů k obraně státu. Z hlediska potřeb zajišťování obrany České republiky a usnadnění průběhu provádění povinné přípravy občanů k obraně státu za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu se však toto řešení nevyznačuje žádnou přidanou hodnotou.

3. VYHODNOCENÍ NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ

Pro vyhodnocení nákladů a přínosů jednotlivých variant řešení budoucí regulace byly posouzeny jejich možné kvalitativní a kvantitativní dopady.

A) Legislativní řešení definovaného problému

Varianta č. 1:

Využití varianty č. 1 s sebou nenese žádné přínosy. Naopak, za výrazně negativní dopad lze označit stav právní nejistoty, omezenou dostupnost metodické, materiální, finanční a jiné pomoci právníkům osobám, podílejícím se na zájmové přípravě občanů k obraně státu pro žadatele, prostor pro využívání nejednotných postupů, nedostatečnou kontrolu státu nad procesem provádění zájmové přípravy občanů k obraně státu a zajištění jeho kvality.

V případě postupu podle této varianty nebude legislativně zakotvena možnost vybudování souvisejícího neveřejného informačního systému veřejné správy (rejstříku branných subjektů). Jeho existence je však v zájmu dosažení účelu návrhu regulace, neboť bez jeho existence by nebylo možné vést požadované přehledy o registrovaných branných subjektech a jejich akreditovaných programech zájmové přípravy občanů k obraně státu, ani informace o občanech, dobrovolně zapojených do těchto programů a využitelných pro plnění úkolů ozbrojených sil České republiky po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Pokud jde o dopady varianty č. 1 na státní rozpočet, resp. veřejné rozpočty, je tato varianta vzhledem k tomu, že nároky vůči státnímu rozpočtu budou zachovány v dosavadním rozsahu podle současné právní úpravy, rozpočtově neutrální.

Varianta č. 2:

Postup a očekávané výsledky dosažené realizací varianty č. 2 naplňují očekávané cíle regulace. Předmět regulace by byl zapracován do právního předpisu, který problematiku

přípravy občanů k obraně státu v obecné rovině řeší, byť z pohledu cílů regulace nedostatečně, tedy do zákona č. 222/1999 Sb. Tímto postupem bude zajištěna koncepčnost při úpravě stávajícího právního řádu a následně také jeho přehlednost a srozumitelnost.

Při realizaci této varianty by byla odstraněna dosavadní právní nejistota a bylo by eliminováno náhodné a nesystémové zapojení spolků, církví, náboženských společností a dalších právnických osob do přípravy občanů k obraně státu.

Spolupracujícím akreditovaným subjektům by přijetím varianty č. 2 byla státem garantována možnost poskytování metodické, materiální, finanční a jiné pomoci, což by pro dobrovolné zapojení právnických osob, ale také samotných občanů do přípravy občanů České republiky k obraně státu mělo silně motivační charakter. Zároveň by byly vytvořeny podmínky pro naplnění práva občanů České republiky se do přípravy k obraně státu v míru dobrovolně zapojit. Přínosem této varianty by tak byla její otevřenost vůči spolupracujícím právnickým i fyzickým osobám a také nová kvalita vztahů mezi státem a těmito subjekty, založena na vzájemné spolupráci a důvěře.

Stát by realizací regulace podle této varianty získal potřebnou kontrolu nad významnou částí provádění zájmové přípravy občanů k obraně státu v míru a rovněž nástroje k zajištění nebo udržení jeho kvality, včetně patřičné kontrolní činnosti. Od samého počátku by tak mohl zajišťovat výkon svých působností s možností okamžitého odstraňování zjištěných nedostatků a s rychlou, přímou reakcí na požadavky praxe.

V případě postupu podle této varianty by byla legislativně zakotvena možnost vybudování souvisejícího informačního systému veřejné správy (rejstříku branných subjektů), jehož existence je v zájmu dosažení účelu návrhu regulace. Tento krok by umožnil vést požadované přehledy o akreditovaných branných subjektech a jejich akreditovaných programech zájmové přípravy občanů k obraně státu a o občanech, dobrovolně zapojených do těchto programů a jistým způsobem využitelných pro plnění úkolů ozbrojených sil České republiky po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Náklady na zřízení a provozování rejstříku branných subjektů (viz níže) přitom lze považovat za dlouhodobě oprávněné, protože provozování takového systému poskytne státu resp. Ministerstvu obrany cenné informace o stavu připravenosti občanů k obraně státu již v míru a zároveň umožní aktuálně přizpůsobovat zaměření, obsah, formy a intenzitu přípravy vzhledem k aktuálním potřebám ozbrojených sil České republiky, ale také vzhledem k dalším (například demografickým nebo sociálním) ukazatelům společnosti.

Pokud jde o finanční náklady, varianta č. 2 předpokládá dopady na státní rozpočet v celkové výši cca 275 mil. Kč, avšak tyto by byly hrazeny výlučně z rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany. Návrh tedy nepředpokládá potřebu dalších finančních prostředků ze státního rozpočtu České republiky, finanční krytí upravovaných nebo nově navrhovaných institutů bude zabezpečeno v rámci položkové skladby rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany.

Ostatním orgánům státní správy nevzniknou náklady nad rámec stávajícího rozpočtu jednotlivých rozpočtových kapitol.

Finanční náklady na zajištění zájmové přípravy občanů k obraně státu cestou branných subjektů na úrovni územní samosprávy budou hrazeny z prostředků vyčleněných na výkon přenesené působnosti státní správy v rámci územních rozpočtů územních samosprávních celků. Předpokládá se dílčí navýšení příspěvku na přenesený výkon státní správy územními samosprávnými celky tak, aby byly pokryty náklady na výkon agendy těchto celků stanovené regulací. V souladu s Metodikou stanovení plánovaných nákladů na výkon státní správy (2007) budou pro zajištění úpravy výše příspěvku na výkon státní správy Ministerstvem obrany

bezodkladně po schválení regulace, tj. podle platné regulace, vyčísleny předpokládané čisté náklady na přenesený výkon státní správy. Dle předběžných propočtů se v případě přijetí navrženého znění bude jednat o částku cca 75 mil. Kč ročně.

Výdaje na přenesený výkon státní správy budou po schválení návrhu zákona zajištěny z rozpočtové kapitoly 307 Ministerstvo obrany, kdy bude v rámci přípravy návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na daný rozpočtový rok realizováno snížení limitů celkových výdajů kapitoly 307 Ministerstvo obrany stanovených pro sestavení návrhu státního rozpočtu a střednědobého výhledu ve výši odsouhlasené částky na přenesený výkon státní správy ve prospěch kapitoly Všeobecná pokladní správa, a to jako trvalá změna.

Vyčlenění odpovídajících finančních prostředků je zásadním předpokladem dosažení účelu návrhu zákona, a to jednak pro vytvoření požadovaného zázemí zajišťování jednotlivých činností, jejich koordinace a sledování jejich účinnosti, ale také pro potřebnou motivaci spolupracujících branných subjektů.

Vytvoření a provoz zastřešujícího organizačního celku Ministerstva obrany zajišťujícího zájmovou přípravu občanů k obraně státu bude po nabytí účinnosti novely zákona č. 222/1999 Sb. vyžadovat vyčlenění finančních prostředků v rozpočtu rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany ve výši přibližně 200 mil. Kč ročně, a to bez požadavků na dodatečné navýšení rozpočtu této kapitoly nad stanovený limit výdajů. Tato částka zahrnuje personální, materiální, organizační, informační a technické zajištění v ústředí i na všech krajských vojenských velitelstvích, vytvoření odpovídajícího informačního systému, poskytování dotací akreditovaným subjektům apod. Podrobnější informace jsou uvedeny v následující tabulce.

Vyčlenění finančních prostředků v rozpočtu rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany			
Výdaje (v mil. Kč)	V legisvakanci	V 1. roce po nabytí účinnosti zákona	V dalších letech
Personál, mzdy (KVV)	18,4	18,4	27,6
Personál, vzdělávání, školení, ostatní výdaje (KVV)	5	5	3,5
Technické a materiální vybavení (KVV)	3	3	0,5
Personál, mzdy (zastřešující celek v MO)	13	13	13
Personál, vzdělávání, školení, ostatní výdaje (zastřešující celek v MO)	3,5	3,5	2
Technické a materiální vybavení (zastřešující celek v MO)	2,2	2,2	0,5
Propagace, vydavatelská činnost, upomínkové předměty, věcné ceny	8	8	2
Informační systém, zřízení a technická podpora provozu	9,4	0,4	0,4
Akreditace, průběžné ověřování splnění cílů, přezkoušení, testy, kontrolní činnost	0	2	2,4

Metodická, materiální, informační a jiná podpora akreditovaným branným subjektům	0	3	5
Finanční podpora akreditovaným branným subjektům cestou dotací	0	141,5	143,1
Mezisoučet	62,5	200	200
+ Příspěvek na přenesený výkon státní správy	0	75	75
Celkem	62,5	275	275

V prvním roce po nabytí účinnosti návrhu zákona bude celková výše podpory branným subjektům ze strany Ministerstva obrany činit 141,5 mil. Kč. V dalších letech je kalkulováno s celkovou podporou ve výši 143,1 mil. Kč. Lze předpokládat, že poté bude částka na poskytování podpory akreditovaným branným subjektům ještě mírně růst na úkor postupného snižování finanční náročnosti některých komponent celého systému (např. propagace nového přístupu k provádění zájmové přípravy občanů k obraně státu, zajištění odborné přípravy zaměstnanců Ministerstva obrany, a to jak v ústředí, tak na krajských vojenských velitelstvích apod.).

Metodická a další věcná podpora s sebou přináší finanční a administrativní náklady, přičemž do jisté míry bude využito existujícího zázemí Ministerstva obrany. Všestrannost metodické podpory by měla zvýšit přitažlivost systému zajišťování přípravy občanů k obraně státu v míru bez převzetí výkonu branné povinnosti, zvýšit povědomí o jeho existenci, účelu, možnostech a zejména zvýšit kvalitu této přípravy a jejích podmínek. Vhodně poskytovanou metodickou pomocí by mělo být zajištěno správné provádění požadované přípravy v různých oborech a odvětvích činností a porovnávání výsledků v jednotlivých úrovních přípravy na základě jednotných, kvalitativně srovnatelných parametrů, stanovených Ministerstvem obrany. Dalším nesporným přínosem takovéto podpory by bylo předpokládané snížení administrativní náročnosti činností spojených s přípravou občanů k obraně státu za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Varianta č. 3:

Přínosy a náklady pro realizaci varianty č. 3 jsou shodné s přínosy a náklady uvedenými u varianty č. 2. Varianta č. 3 však nepředpokládá vložení návrhu regulace do existujícího právního předpisu, tedy zákona č. 222/1999 Sb., ale vytvoření samostatného právního předpisu, komplementárního s výše uvedeným zákonem. Tento krok by pro uživatele mohl být méně srozumitelný, nepřehledný až matoucí. Z legislativního pohledu tak varianta č. 3 představuje nekoncepční úpravu stávajícího právního řádu, i když by jí bylo dosaženo sledovaného účelu.

Realizaci varianty by sice byla odstraněna dosavadní právní nejistota a bylo by eliminováno náhodné a nesystémové zapojení spolků, církví, náboženských společností a dalších právnických osob do přípravy občanů k obraně státu, řešení by však nepřispělo ke koncepčnosti stávajícího právního řádu a následně také k jeho přehlednosti a srozumitelnosti.

B) Vedení údajů o branných subjektech a programech zájmové přípravy občanů k obraně státu

Varianta č. 1:

Využití varianty č. 1 s sebou nenese žádné přínosy, varianta neumožní vést a sledovat potřebné ukazatele. Dopady této varianty na státní rozpočet jsou vzhledem k tomu, že nebude vytvářen a provozován žádný informační systém, nulové.

Varianta č. 2:

Varianta č. 2 předpokládá vytvoření rejstříku branných subjektů jako informačního systému veřejné správy. Předpokládá se, že na pořízení předmětného informačního systému bude nutné ze státního rozpočtu v rozpočtové kapitole Ministerstva obrany vyčlenit finanční prostředky ve výši přibližně 9,4 mil. Kč. Na průběžnou technickou podporu informačního systému bude v rozpočtové kapitole Ministerstva obrany vyčleněno přibližně 0,4 mil. Kč.

Výše uvedené náklady na zřízení a provozování rejstříku branných subjektů podle varianty č. 2 lze považovat za dlouhodobě oprávněné. Provozování informačního systému, jehož součástí je také seznam členů branných subjektů, kteří mají brannou povinnost a absolvovali program zájmové přípravy občanů k obraně státu, poskytne státu resp. Ministerstvu obrany cenné informace o stavu připravenosti občanů k obraně státu již v míru a zároveň umožní aktuálně přizpůsobovat zaměření, obsah, formy a intenzitu přípravy vzhledem k aktuálním potřebám ozbrojených sil České republiky, ale také vzhledem k dalším (například demografickým nebo sociálním) ukazatelům společnosti.

Varianta č. 3:

Varianta č. 3 umožní vést a sledovat pouze nejnutnější ukazatele, přičemž náklady na zřízení a provozování rejstříku branných subjektů budou srovnatelné s náklady na provedení varianty č. 2.

4. STANOVENÍ POŘADÍ VARIANT A VÝBĚR NEJVHODNĚJŠÍHO ŘEŠENÍ

A) Legislativní řešení definovaného problému

Po vyhodnocení dopadů výše popsaných variant, které byly při přípravě návrhu zákona zvažovány, dospěl předkladatel k závěru, že pro dosažení cíle regulace je jedinou účelnou a využitelnou variantou varianta č. 3 - Zpracování právního předpisu, kterým se mění zákon č. 222/1999 Sb.

B) Vedení údajů o branných subjektech a programech zájmové přípravy občanů k obraně státu

Po vyhodnocení dopadů výše uvedených variant dospěl předkladatel k závěru, že pro dosažení cíle regulace je jedinou účelnou a využitelnou variantou varianta č. 2 - Vytvoření informačního systému pro vedení evidence o akreditovaných branných subjektech

a akreditovaných programech zájmové přípravy občanů k obraně státu, jehož součástí je také seznam členů branných subjektů, kteří mají brannou povinnost a absolvovali program zájmové přípravy občanů k obraně státu. Varianta č. 3 je sice technicky využitelná, představuje však významné omezení uvažovaného systému a neguje jeho přidanou informační hodnotu. Pořízení uvedeného informačního systému podle této varianty lze z ekonomického hlediska vyhodnotit jako neefektivní.

5. IMPLEMENTACE DOPORUČENÉ VARIANTY A VYNUCOVÁNÍ

Vzhledem k tomu, že těžiště návrhu zákona spočívá ve změně dosavadního způsobu provádění přípravy občanů k obraně státu, popsaného zákonem č. 222/1999 Sb., vyžádá si implementace navrhované regulace přijetí zákona, kterým se citovaný zákon mění.

Regulace vychází výhradně z užití zásady dobrovolnosti a vynucování tak bude možné jenom tam, kde budou realizovány vztahy již podle stávající úpravy zakládající povinnosti (užití dotací) nebo tam, kde budou nově zakládány povinnosti například zřizovanému zastřešujícímu organizačnímu celku.

Odpovědným orgánem za implementaci navrhovaného řešení a za její vynucování je Ministerstvo obrany. Na implementaci se budou dílčím způsobem podílet také orgány územních samosprávných celků na úrovni jednotlivých krajů a obcí s rozšířenou působností.

S implementací a vynucováním nejsou spojena žádná zřetelná nebo identifikovatelná rizika.

6. PŘEZKUM ÚČINNOSTI REGULACE

Přezkum účinnosti regulace bude proveden v souladu s § 22 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů a Obecnými zásadami pro hodnocení dopadů regulace.

Předmět regulace bude po právní stránce přezkoumán za účelem potvrzení, zda jeho principy jsou nadále účinné nebo mohou být zlepšeny, přehodnoceny nebo úplně zrušeny. V rámci tohoto přezkumu bude Ministerstvem obrany ve spolupráci s dotčenými subjekty vyhodnoceno zejména to, zda problém, kvůli kterému byl právní předpis vytvořen, nadále existuje a zda cíle stanovené tímto právním předpisem byly splněny. Zároveň bude posouzen soulad skutečných dopadů právního předpisu s předpokládanými dopady a zjištěn výskyt neočekávaných dopadů.

Pokud se účinnost právní úpravy sníží nebo se ukáže neefektivní, popřípadě bránící řádnému výkonu práv a povinností a dosažení sledovaného účelu, bude Ministerstvem obrany v případě potřeby navržena její korekce.

7. KONZULTACE A ZDROJE DAT

V průběhu hodnocení dopadů regulace byl obsah návrhu zákona projednán v rámci Ministerstva obrany. Návrh řešení byl konzultován také v rámci rezortní pracovní skupiny ke Koncepci přípravy občanů k obraně státu 2019-2024.

K nalezení optimálního řešení regulace bylo využito pracovních jednání se zástupci věcně příslušných ústředních správních úřadů, územních samosprávných celků na úrovni krajů a vybraných obcí s rozšířenou působností.

Využity byly rovněž výsledky jednání, konzultací, bádání a diskusí v prostředí sociálních sítí, provedených v rámci zpracování věcného záměru návrhu zákona o dobrovolné účasti obyvatel na zajišťování obrany státu, zpracovávaného Ministerstvem obrany v souladu s usnesením vlády České republiky ze dne 5. června 2017 č. 431, ale také výstupy z pracovních jednání a konzultací provedených v průběhu přípravy Koncepce přípravy občanů k obraně státu 2019-2024 (schválené usnesením vlády České republiky ze dne 1. dubna 2019 č. 220).

Dále byla provedena řada konzultací, ať již formou osobního setkání či korespondenčně, se zástupci vybraných zapsaných spolků a dalších právnických osob, například:

- Archa 13, o. p. s.
- Aeroklub Beroun, z. s.,
- Asociace pro podporu aktivní zálohy, z. s.,
- Česká asociace Krav Maga – Kapap, z. s.,
- Československá obec legionářská, z. s.,
- Český radioklub, z. s.,
- Dům dětí a mládeže Stříbro,
- Klub vojenské historie 276th Sqdn. (reenacted) RAF, z. s.,
- LEX, Sdružení na ochranu práv majitelů zbraní, z. s.,
- Presafe, z. s.,
- Sdružení sportovních svazů České republiky, z. s.,
- Spojenými silami, z. s.,
- Svaz důstojníků a praporčíků AČR, z. s.,
- Svaz branně-technických sportů České republiky, z. s.,
- TAD, z. s.,
- Vojenský technický ústav, s. p.

8. KONTAKT NA ZPRACOVATELE RIA

Ivan Gerhát

Sekce obranné politiky a strategie Ministerstva obrany

Tel: 973 200 269, email: gerhati@army.cz